

Kot klin, ki podpira skalno gmoto

Novi bivač na Kotovem sedlu

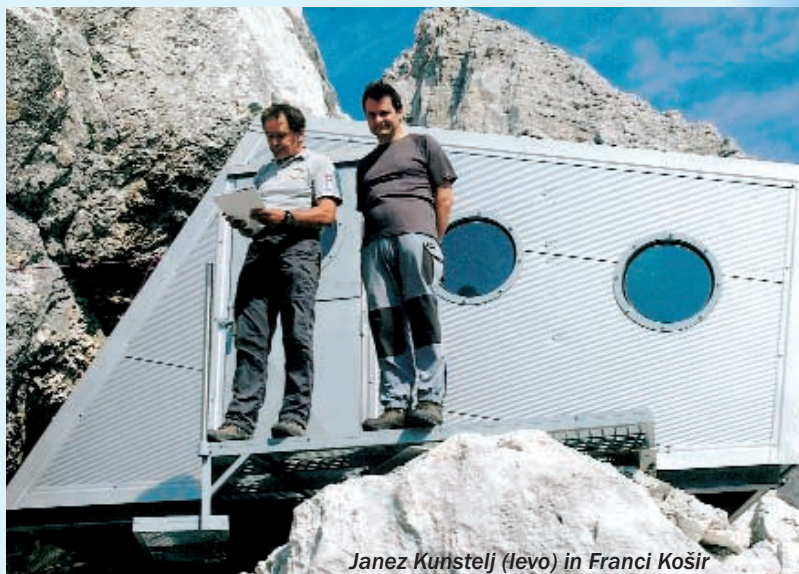
✍ Vladimir Habjan 📷 Manca Miko

V soboto, 16. julija 2005, je bil na Kotovem sedlu odprt nov bivač v Julijskih Alpah, prvi po letu 1975. Spomnimo se: prvi, Bivač I, je bil postavljen že pred drugo svetovno vojno, leta 1935, Bivač II prav tako - leta 1937, preostali so »povojni«: Bivač III je bil postavljen leta 1946, Bivač IV leta 1948 in Bivač Pod Špikom (če naštejemo le »pomembnejše«) leta 1975. Tudi tokrat je prišla ideja iz planinskih vrst, iz vrst planinskih zanesenjakov. Za bivač je bilo opravljenega 1120 ur prostovoljnega dela, po večini gorskih reševalcev. Posebno poglavje je bil prevoz bivača, ki skupaj z vso notranjo opremo tehta kar 1730 kg. Učinkovito ga je opravil helikopter Slovenske vojske (Augusta Bell 412/Cougar).

Bivač sta slovesno odprla načelnika postaj Gorske reševalne službe Kranjska Gora in Rateče Janez Kunstelj in Franci Košir, ki imata največ zaslug za novi objekt. Pozdravni govor je imel tudi predsednik Planinske zveze Slovenije Franci Ekar. Bivač sta blagoslovila mojstranski in rateški župnik, France Urbanija in Marko Benedik. Kako se je porodila ideja o novem objektu in kako je bila realizirana, bomo povzeli kar iz slovesnega govora, ki ga je imel Janez Kunstelj pred novim bivačom:

»Kot po navadi je pred otvoritvijo največ dela in tako zmanjka časa za sestavljanje govora. Ker smo zbrani sami gorniki, mi oprostite kakšno napako ali pozabljivost. Ko smo se pred dobri-

ma dvema letoma na letni konferenci postaje GRS Rateče začeli pogovarjati o možnosti graditve bivača, si nismo predstavljali, na koliko težav bomo naleteli. Najprej smo izbrali prostor in arhitekt Miha Kajzelj - dobitnik nagrade Piranesi za arhitekturo - nam je narisal idejni načrt. Nato smo leto dni čakali na dovoljenja, potem pa se je začelo pravo delo - pridobivanje sredstev, iskanje najboljših tehnoloških in seveda racionalnih rešitev. Letos smo zgradili temelje in postavili bi-

Janez Kunstelj (levo) in Franci Košir

vak, iz težav pa so nas reševali helikopterji Slovenske vojske. Slovencu se beseda bivač sliši tuje in res sem našel razlago zanjo v Velikem slovarju tujk: zasilno zavetišče. Obiskovalcem gora pa se ta beseda zdi topla, domača in velikokrat pomeni srečo, veselje, rešitev in zavetje. S to mislijo smo reševalci iz Rateč in Kranjske Gore zaceli graditi. Bivač na Kotovem sedlu naj bi zadostil trem potrebam; bil naj bi, prvič, zasilno zavetišče za primer slabega vremena ali težav gornikov, drugič, izhodišče za alpiniste in ljubitelje brezpotij, in tretjič, v pomoč nam reševalcem pri reševalnih in iskalnih akcijah. Če bivač gledamo kot zasilno zavetišče, moramo poudariti njegovo skromno

Kot klin, ki podpira skalno gmoto

opremljenost. Tisti, ki v njem išče udobje, bo razočaran - ne bo našel ogrevanja, kopalnice in stranišča. Za življenje tu bo moral vse prinesiti s seboj, tako da v bivaku zagotovo ne bo turistov ali »kvaziplanincev«. Že več kot četrto stoletja so bivaki v Julijcih odklenjeni in znane so tudi težave - kje pa jih ni?

Odkar smo samostojni, so obmejne gore lažje dostopne, pa tudi kakovost zemljevidov in vodničkov ter dobro markirane in vzdrževane poti so prinesli večji obisk na vrhovih Jalovca, Vevnice, Struga in Ponc in s tem tudi več nesreč in izgubljanj. Da o uporabnosti za alpiniste ne izgubljam besed. Na bivaku se da imeti krajše tečaje, izvesti večdnevno plezanje v okoliških stenah in konec koncev tudi skrajšati jutranji dostop do sten. Bivak kot bivak ni nič novega, modernega. Vsak čas je prinesel drugačne načine bivakiranja. Za časa Henrika Tume, Valentina Staniča, Juliusa Kugyja se je zasilno spalo pod previsnimi

skalami, Skalaši med obema vojnama so začeli graditi zasilni zavetišči Bivak I in Bivak II, po 2. svetovni vojni pa so bivake gradila tudi posamezna planinska društva ali alpinistični odseki (Sstena Storžiča, na Bukovju, Pod Srcem). Vedno pa so se gradili za povečanje varnosti obiskovalcev gora. Spreminjali so se le oblika, uporabljeni material in prenos. Pri tem bivaku smo upoštevali vpetost v okolje, novo obliko, ki daje več svetlobe in toplote, nove materiale (leseno konstrukcijo je zamenjala kovinska, ploščevino pa »sendvič plošče«). Vse to pa je bilo možno tudi zaradi novih transportnih možnosti, ki jih omogočajo helikopterji. Bivak bo stalno odprt - zato bo kdaj lahko tudi prezaseden, toda le odprt bo izpolnjeval svoje poslanstvo zasilnega zavetišča. Seveda ga bodo uporabljali tako domači kot tuji gorniki - kdo bo v njem bolj kulturnen, pa prepustimo času in bomo videli. Res je, da imamo reševalci v Ratečah in Kranjski Gori 100 pridnih rok, vendar je to premalo, da bi zgradili tak bivak. Zato gre velika zasluga posameznikom in podjetjem, ki so razumeli potrebo po bivaku in jim slovenske gore nekaj pomenijo. Veliko jih je in vsak najmanjši kamenček v mozaiku je pripomogel k uspešni graditvi.

V imenu reševalcev in vseh uporabnikov bivaka se moram zahvaliti Agrarni skupnosti Rateče-Planica, 15. helikopterskemu bataljonu SV, Acroniju Jesenice, občini Kranjska Gora, Mobitelu, Faktor banki in Banki Koper. Še veliko jih je sodelovalo s popusti pri nabavi materiala, različni koristnimi gradbenimi nasveti, prevozi. Ne morem pa mimo ocen raznih kritikov, ki jih na tem svetu vse skrbi predvsem zato, da jim ni treba nič storiti. Vsi hvalimo bivake v tujini, pri domačih pa iščemo napake, jih odklanjamo, ocenjujemo delo strokovnjakov, pa čeprav jih vidimo le na slikah na internetu. Reševalci smo veseli, da smo končali graditev, in upoštevamo pregovor, da se praši le za dobrim konjem! Upam in verjamem, da bo bivak na Kotovem sedlu izpolnil svojo nalogo. Vpet v sivino skal pod najlepšo slovensko goro in spojen z okolico je velika pridobitev za slovensko gorništvu.«

In na koncu še misel enega izmed snovalcev bivaka, Francija Koširja: »Če bo zaradi bivaka rešeno eno samo življenje, bo naš namen dosežen!« ◉